

Puslespillet af Danmarks fremtidige naturområder, landbrug og fællesarealer kan godt gå op

Vægtningen mellem landbrug og natur har længe været genstand for debat. Men der er mulige løsninger, som blot kræver bredt samarbejde mellem landbrug, grønne organisationer og lokale. Et pilotprojekt i Skive Kommune viser måske vejen til en grøn og varig jordfordeling

DEL ARTIKEL 📄

Helga Grønnegaard

Søren Møller

Henholdsvis sekretariatsleder og formand for
Fremtidens bæredygtige landskaber

Dette er et debatindlæg. Indlægget er udtryk for skribenternes egne holdninger. [Læs mere her](#)

Realdanias initiativ Fremtidens Bæredygtige Landskaber fremhæver multifunktionel jordfordeling som en model for at koble attraktive bosætningsmuligheder og bedre rekreativ adgang i landskabet.

📷 HANS MEINECHE/RITZAU SCANPIX

DEBAT

19. september 2022

Dette er et debatindlæg. Indlægget er udtryk for skribenternes egne holdninger. [Læs mere her](#)

I et interview med Danmarks Naturfredningsforening den 1. september [sagde statsminister Mette Frederiksen \(S\)](https://www.dn.dk/nyheder/mette-frederiksen-i-vores-iver-efter-at-vaere-et-landbrugsland-er-vi-gaet-for-langt/?utm_campaign=1371103_20220905&utm_medium=email&utm_source=Information%20Master%20liste-All_Users) <[https://www.dn.dk/nyheder/mette-frederiksen-i-vores-iver-efter-at-vaere-et-landbrugsland-er-vi-gaet-for-langt/?](https://www.dn.dk/nyheder/mette-frederiksen-i-vores-iver-efter-at-vaere-et-landbrugsland-er-vi-gaet-for-langt/?utm_campaign=1371103_20220905&utm_medium=email&utm_source=Information%20Master%20liste-All_Users)

[utm_campaign=1371103_20220905&utm_medium=email&utm_source=Information%20Master%20liste-All_Users](https://www.dn.dk/nyheder/mette-frederiksen-i-vores-iver-efter-at-vaere-et-landbrugsland-er-vi-gaet-for-langt/?utm_campaign=1371103_20220905&utm_medium=email&utm_source=Information%20Master%20liste-All_Users)> , at Danmark er gået for langt i sin iver efter at være landbrugsland, og at landmænd skal give mere plads tilbage til naturen.

Landmænd ejer omkring **60 procent af det danske areal** <<https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/MOF/bilag/281/1858307.pdf>> . Derfor er det helt afgørende med viden om landmændenes motivation for at indgå i projekter, hvis vi som samfund skal lykkes med at gennemføre store forandringer i vores anvendelse af arealer på kort tid.

I Realdanias initiativ Fremtidens Bæredygtige Landskaber har landbrugets organisationer og grønne organisationer derfor gennem otte år arbejdet sammen om fælles løsninger til en mere bæredygtig fremtid.

Først afprøvede vi multifunktionel jordfordeling i fire konkrete pilotprojekter, og derefter stod vi for at evaluere ni projekter under den statslige ordning til multifunktionel jordfordeling. Her var formålet at give konkrete svar på, hvordan nationale målsætninger mødes med lokale ønsker og behov.

Jordfordeling som grøn løsning

Jordfordeling er en løsningsorienteret tilgang, hvor der byttes jord til natur-, klima- og vandmiljøformål samtidig med, at landmænd modtager erstatningsjorder, så landbrugsproduktionen kan fortsætte.

Pointen er, at det er muligt at lægge nye arealpuslespil, hvor de ringeste dyrkningsjorder sorteres fra og bruges til natur, samtidig med at landbrugsproduktionen koncentrerer på de bedst egnede arealer. På arealerne, som tages ud af den intensive landbrugsproduktion, tinglyses krav, som sikrer naturformålet. Derfor skaber jordfordeling varige, grønne løsninger.

Pilotprojekterne har vist <https://collectiveimpact.dk/wp-content/uploads/2022/08/Rapport-om-slutevaluering-af-MUFJO-projekter-26.-juni-2022-Final.pdf>, at det også er muligt at koble attraktive bosætningsmuligheder og bedre rekreativ adgang i landskabet sammen med omlægningen af arealer til natur-, klima- og vandmiljøformål samt forbedrede produktionsarealer til landbruget.

Vores [pilotprojekt i Skive Kommune](https://collectiveimpact.dk/demonstrationsprojekter/) er [et godt eksempel](https://collectiveimpact.dk/demonstrationsprojekter/). Her fik en lodsejer mulighed for at tilkøbe jorder af god dyrkningsværdi, og i forhandlingen blev der samtidigt indgået aftale om at lade nye stiforbindelser tinglyse på andre af lodsejerens arealer. Andre arealer blev også solgt fra til forsamlingshuset, så fællesarealet kunne udvides. Skive Kommune solgte en plantage med ringe naturværdi for til gengæld at købe et areal med særlige drikkevandsinteresser. Salget af plantagen finansierede både køb af arealet og skovrejsning til sikring af drikkevandet.

Endelig købte kommunen landbrugsarealer fra et dødsbo og udstykkede dem til nye attraktive boligparceller med udsigt til den nye skov. Til gengæld sløjfede kommunen nogle andre byggegrunde for at give plads til ønsker om rekreative fællesarealer med frugthave. I samme forhandlingsproces fik en lodsejer udbetalt engangserstatning for at omlægge landbrugsarealer i et bakket overdrevslandskab til gavn for de landskabelige værdier, naturkvaliteten og rekreative udfoldelsesmuligheder.

Landskabsudvikling er helhedsorienteret

Multifunktionel jordfordeling er altså ikke kun jordfordeling: Det er landskabsudvikling og en proces til at få en række forskellige interesser til at spille helhedsorienteret sammen i de lokale landskaber. Hvis vi gennemfører sådanne projekter i hele landet, vil vi være godt i gang med en jordreform, der kan sikre lokal opbakning til de massive forandringer, vi står over for.

Det er et afgørende politisk valg, om forandringerne er en anledning til at tænke i en samlet udvikling af landdistrikterne og landbruget.

Når en hurtigere og mindre konfliktfyldt omstilling i brugen af vores arealer kræver en multifunktionel tilgang, er det nødvendigt, at politikere og embedsmænd bliver bedre til at koordinere og udvikle redskaber og støtteordninger på tværs af Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, Miljøministeriet, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og Indenrigs- og Boligministeriet.

Hvis det kan lykkes, mon ikke vi så kan frigøre et areal på størrelse med Fyn, som Teknologirådet og Aalborg Universitet har kortlagt <http://tekno.dk/app/uploads/2015/08/Prioritering-af-fremtidens-arealanvendelse-i-Danmark.pdf>, at vi mangler til at opfylde vores arealkrævende samfundsbehov?

Pilotprojekter som det i Skive Kommune har vist vejen til, hvordan forskellige organisationer kan gå sammen på trods af umiddelbare forskelle og sikre både holistiske løsninger og folkelig opbakning. Lad os tage ved lære og skabe fremtidens bæredygtige landskaber sammen.

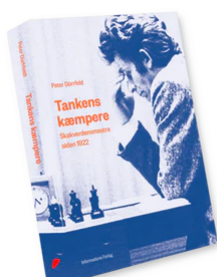
Helga Grønnegaard og Søren Møller er henholdsvis sekretariatsleder og formand for Fremtidens Bæredygtige Landskaber

ALLE BØGER FRA INFORMATION

Verden i bevægelse og økonomiske ændringer
af Karner
Kr. 54,95

butik.information.dk/products/kinverden

Tankens kæmpere
Peter Dürrfeld
Kr. 147,95

<https://butik.information.dk/products/tankens-kaempere>

Langsomme samtaler
Rune Lykkeberg
Kr. 254,95

<https://butik.information.dk/products/langsomme-samtaler>

Vejen hjem til Jorden
Jørgen Steen Nielsen
Kr. 297,50

butik.information.dk/products/vejen-hjem-til-jorden

Du sparer 15% på bøger som abonnent på Information
<<https://butik.information.dk/>>